Juha Laurila

11.12.2024

Ympäristövaliokunta torstai 12.12.2024 klo 10.00 / K 16/2024 vp / Asiantuntijapyyntö

Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2024

Osana Suomen hallituksen tilaamia toimialakohtaisia tiekarttoja Rakennusteollisuus RT laati vuonna 2019 yhdessä sidosryhmiensä kanssa tiekartan kohti vähähiilistä rakennettua ympäristöä. ”Vähähiilinen rakennusteollisuus 2035” -tiekartta valmistui vuonna 2020. Tiekartta on päivitetty pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti ja julkaistu kesäkuussa 2024.

Tiekarttatyössä selvitettiin ensimmäistä kertaa koko Suomen tasolla rakennusteollisuuden ja rakennetun ympäristön vuosittainen hiilijalanjälki, päästövähennyskeinot ja niiden edellytykset. Samalla luotiin skenaariot tulevaisuuteen vuoteen 2050 saakka. Tavoitteena oli tunnistaa suurimmat päästövähennysten osa-alueet, vähähiilisyyden mahdollistavat toimenpiteet ja keskeiset esteet.

Päivitetyssä hiilijalanjälkilaskelmassa Suomen rakennetun ympäristön hiilijalanjälki laski kokonaisuutena 15 prosenttia vuodesta 2017 vuoteen 2021, jolloin se oli noin 14,5 miljoonaa tonnia CO2e. Laskelmassa ovat mukana laskentavuonna valmistuneiden rakennushankkeiden materiaalit ja toteutuneet työmaatoiminnot sekä olemassa olevan rakennetun ympäristön käytöstä aiheutuvat päästöt. Arviossa on käytetty tuoreimpia saatavilla olevia tilastotietoja, jotka ovat päivitetyssä laskelmassa peräisin vuodelta 2021 ja alkuperäisessä vuodelta 2017.

Vähähiilisyyden tiekartassa merkittävin osa-alue on olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen ja mahdollisimman nopea vähäpäästöisiin energiamuotoihin siirtyminen. Rakennetun ympäristön ylivoimaisesti suurin päästölähde on edelleen rakennusten käytönaikainen energiankulutus, vaikka sen osuus oli pienentynyt päivitetyssä laskelmassa 64 prosenttiin.

Energiatehokkuutta parantava korjausrakentaminen on merkittävä ja kustannustehokas tapa vähentää päästöjä. Se pidentää myös rakennusten elinkaarta, millä on mahdollisia positiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen.

Rakentamisen osalta vähähiilisyyden painopisteenä ovat rakennustoimintojen ja rakennusmateriaalien päästöt. Rakennusmateriaalien osuus koko rakennetun ympäristön hiilijalanjäljestä on lähes neljännes. Sementin ja teräksen valmistuksen teknologiakehityksellä on rakentamisen päästöjen vähentämisessä huomattava rooli tulevaisuudessa.

Rakennusteollisuus RT ry
etunimi.sukunimi@rt.fi
Y-tunnus 0215303-5
www.rt.fi
puh. 09 12991
PL 381 (Eteläranta 10)
00131 Helsinki

Infrarakentamisessa oleellista päästövähennyspotentiaalia löytyy etenkin työmaatoiminnoista, kuljetustarvetta vähentävästä kiviainesten alueellisesta hyödyntämisestä sekä kierrätys- ja uusiomateriaalien käytöstä.

Päästövähennystoimet sektoreittain

Rakennusten erillislämmitys
Tehdyt toimet ovat oikean suuntaisia ja erilaisilla tukitoimilla on saatu aikaiseksi päästöjen oikeanlainen kehitys.

Siirtyminen vaihtoehtoisiin lämmitysmuotoihin tulisi olla vielä laajemmin tuen piirissä ja samoin energiatehokkuuden parantaminen. Energiatehokkuusdirektiivi tulee myös edellyttämään lisätoimia erityisesti asuinrakennusten osalta.

Työkoneet
Työkoneiden päästöt ovat pysyneet viime vuosina suurin piirtein samalla tasolla. Rakentamisessa ja erityisesti infrarakentamisessa on useita päästöjen vähentämistä tukevia toimenpiteitä.

Infrarakentaminen on hyvin PK-valtainen toimiala ja työkoneet ovat isoja ja pitkäikäisiä investointeja. Näkemyksemme mukaan vähimmäisvaatimusten rinnalle tulee vahvemmin tuoda hankintamenettelyiden kehittämistä ja vähäpäästöiseen kalustoon kannustavia toimia. Infrarakentamisessa julkisen hankinnan osuus on noin 55 % ja yhteistoiminnallisuuden lisääminen hankinnoissa edistää päästökehitystä merkittävästi.

Muuta

Rakentamisen osalta kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttaminen vaatii merkittäviä investointeja sekä uusiin teknologioihin, materiaaleihin että tuottavuuden kehittämiseen.

Rakentamisen kiertotalouden ja alan tuottavuusloikan kannalta olennaisimmat sekä kustannustehokkaimmat toimenpiteet ovat rakennusmateriaalien uudelleenkäyttö ja kierrättäminen sekä rakennustuotteiden valmistuksessa käytettävät uudelleen hyödynnettävät materiaalivirrat.

Rakentamiseen suunnattuja TKI-panostuksia lisäämällä meillä on mahdollista nostaa suomalainen rakentamisen kiertotalous ja esimerkiksi vähähiilisten betonien side- ja lisäaineteknologia alan kansainväliseen kärkeen, mikä mahdollistaa myös merkittävän teknologiaviennin.

Juha Laurila
Johtaja, elinkeinopolitiikka
Rakennusteollisuus RT